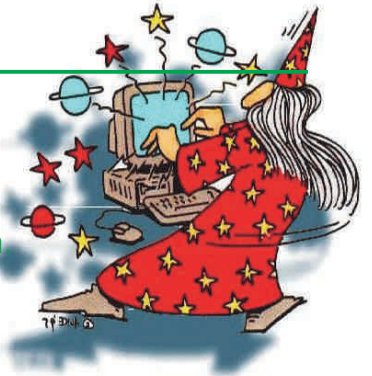

PartedMagic

Henk van Andel

Parted Magic is een op zichzelf staand klein Linux systeem, met als hoofdbestanddeel het programma Gparted om schijven te (her)indelen. Schrik nu niet gelijk van 'Linux', want PartedMagic heeft een grafische interface, net zoals Windows. Niets moeilijks aan, dus.

Parted Magic
A Free Partitioning Tool

De titel is afgeleid van 'Partition Editor'. Het bewerken van de schijfindeling dus. En 'Magic' betekent zoiets als toveren. PartedMagic kan inderdaad heel veel. Een tovenaars.

In feite bestaat PartedMagic uit een hele verzameling programma's. Waarvan een aantal met schijfindeling van doen heeft, maar er zitten ook andere 'goodies' tussen. Zoals een kalender/agenda, viewers voor plaatjes, tekst editor, bestandenbeheer, noem maar op. In totaal zijn het ongeveer 150 programma's, waarvan ongeveer de helft een grafische user-interface heeft. De andere helft werkt via de command line interface en is meer voor de hardcore Linuxgebruikers.

PartedMagic werd in 2006 geïntroduceerd. Inmiddels is PartedMagic aangekomen bij versie 5.7. De motor hierachter was en is Patrick Verner (USA). Parted Magic is gratis, maar de maker nodigt je uit om een donatie te doen. Dat kan heel snel met een PayPal account, maar ook per creditcard. Hij verdient dat best, dus doe nog een goede daad voor het jaar om is ...

Een bekend, soortgelijk programma onder Windows was Partition Magic, dat inmiddels is overgenomen door Norton Utilities. Er zijn overigens legio soortgelijke programma's, gratis en 'payware'. Maar er zijn weinig programma's die de het gemak en de kracht van Parted Magic evenaren. En de prijs/kwaliteitsverhouding van het gratis PartedMagic is uiteraard onverslaanbaar.

Opstarten PartedMagic

Het gemakkelijkst is het opstarten vanaf de GigaHits 2010-6. Doe deze in je DVD-drive en gebruik deze als opstartdisc. In oudere pc's moet je vooraf in het BIOS instellen dat je wilt booten vanaf CD/DVD-ROM.

Nieuwere pc's hebben een bootmenu dat je tijdens het booten kunt oproepen (meestal door een F-toets tijdens het booten in te drukken).

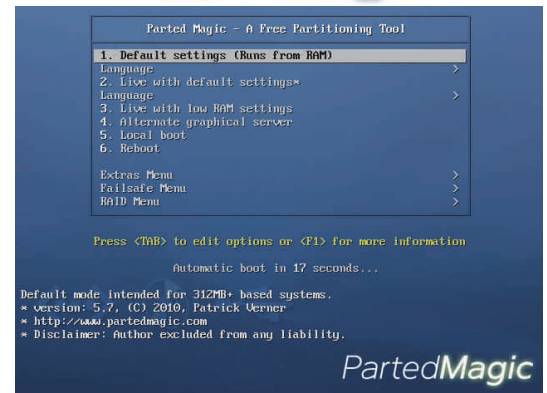
Waarschuwing

In dit artikel gaan we het vooral over Gparted hebben. Ook enkele andere programma's zullen beknopt aan bod komen. Om alle mogelijkheden van PartedMagic te verkennen, zul je zelf aan de slag moeten. Dat is niet moeilijk, want PartedMagic 5.7 staat 'bootable' op de GigaHits 2010-6.

Toch past hier een waarschuwing. Het bewerken van je harde schijf hoeft niet, maar kan wel heel ingrijpend zijn voor je systeem. In het ergste geval start je systeem niet meer op en ben je gegevens kwijt. Zorg dus altijd voor een backup. En ga niet zitten experimenteren met PartedMagic, tenzij je weet wat je doet.

Je hoeft er ook niet door afgeschrikt te worden. PartedMagic is een heel gebruikersvriendelijk systeem. Het is juist bedoeld om gegevens te kunnen veilig stellen en vooral ook om schijfgeheugens op een vriendelijke manier aan te maken, te wijzigen, maar ook om deze te wissen.

Sommige pc's (zoals 'netbooks') hebben geen DVD-drive. Je kunt PartedMagic ook op een USB-stick zetten. Dat gaat het gemakkelijkst met het programma

Unetbootin, dat ook op de GigaHits staat. Ook het bestand pmagic-5.7.iso dat je daarbij nodig hebt, staat op de GigaHits.

Bij het opstarten zie je een bootmenu. Meestal zal de bovenste keuze de goede zijn. Doe dan niets, na enige seconden start PartedMagic automatisch op. Eventueel kun je een andere taal dan Engels kiezen, maar Nederlands zit daar helaas niet bij.

Tijdens het opstarten verraadt Linux zich: je ziet wat commando's voorbij komen, maar je ziet ook de bekende Tux (een verbasterde pinguin) op het scherm zitten.

Na korte tijd zie je het startscherm en is PartedMagic gereed voor gebruik.

Permanent installeren?

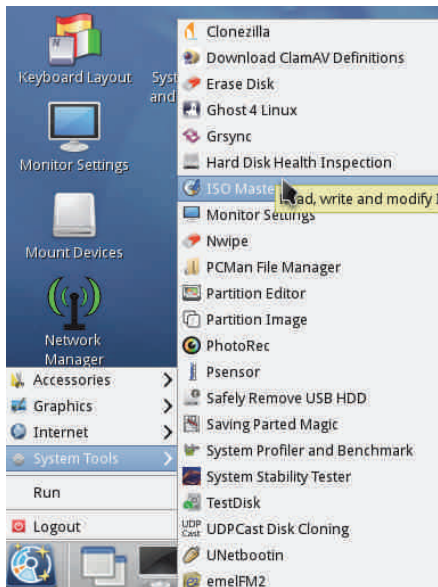
PartedMagic is bedoeld om als 'live' systeem te worden gebruikt. Er is dus geen menukeuze voor het installeren, zoals bij de meeste 'live' CD-ROMs.

Als je het toch wilt installeren, dan kan dat wel. Dan moet de 'pmagic' directory in de root van je schijf worden gekopieerd. Vervolgens moet je GRUB (een bootmanager) de kernel en initramfs laten opstarten.

Dit wordt een 'frugal install' genoemd; in feite is het toch een 'live' situatie, alleen staan de bestanden nu op je harde schijf in plaats van op een CD-ROM. GRUB kan hiervan opstarten, net zoals vanaf de CD-ROM.

Voor een volledige install zouden eerst partities aangemaakt moeten worden, waarop het gehele bestandssysteem van Linux komt.

Waarschijnlijk denk je nu: "lâmaar". En dat is prima, het installeren van Parted-Magic heeft nauwelijks enig nut.

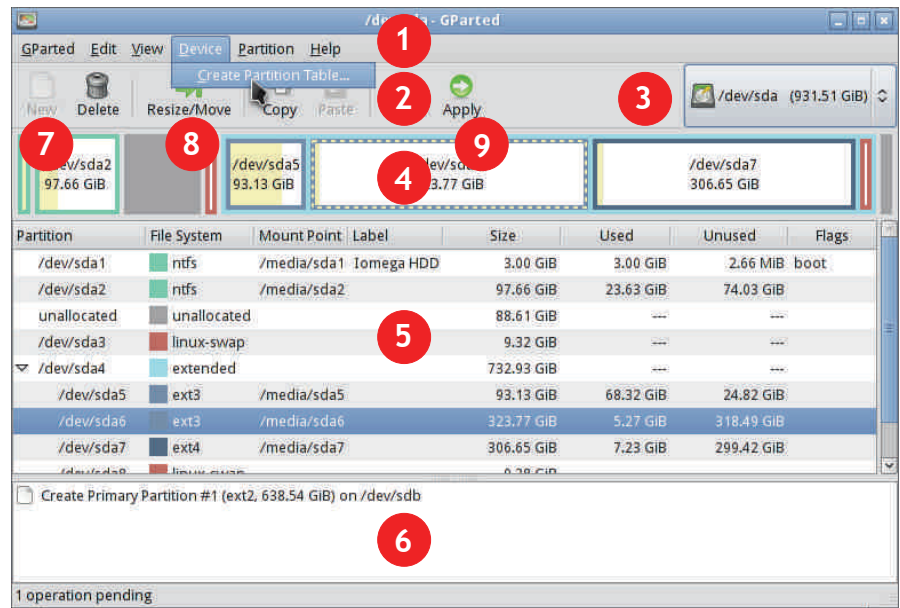

PartedMagic in het gebruik

Op het scherm zie je een aantal icoontjes van programma's. De belangrijkste is de 'Partition Editor', waar we het later uitgebreid over gaan hebben.

Je ziet ook meteen dat de ambitie van Parted Magic breder is dan het partitioneren van de harde schijf. Het is in feite een grafisch georiënteerd, klein, maar vrij compleet Linux systeem. Vooral gericht op systeembeheer. Het rechterdeel van het scherm geeft een aantal technische gegevens van het systeem weer.

De meeste programma's houden zich schuil achter het PartedMagic icoon, links onder in het scherm en te vergelijken met de 'Start' knop van Windows. Als je daarop klikt, verschijnen de ande-

Bediening van Gparted 0.7.0:

1. Menubalk
2. Gereedschappenbalk
3. Keuze schijf
4. Grafische weergave partities
5. Lijstweergave partities
6. Wachtrij met commando's
7. Aanmaken nieuwe partitie (NB: eerst een vrije locatie selecteren!)
8. Partitie vergroten/verkleinen of verplaatsen
9. Toepassen commando's in de wachtrij

re programma's in beeld. En nu we daar toch zijn: als je PartedMagic wilt stoppen, selecteer en klik je op 'Logout'.

Kijk even rond op het opstartscherm en probeer hier en daar wat. Je zult zien dat het Linuxsysteem in het gebruik niets moeilijker is dan Windows.

Gparted

Dit programma is de kern waar alles om draait. Gparted is de afkorting van GNOME Partition Editor. Gnome is de 'desktop' van een aantal Linuxdistributies, waar onder Ubuntu.

Gparted is in heel veel Linux distributies opgenomen. Ook op de PctoGO-stick van CompUsers (zie www.CompUsers.nl/eShop) maakt Gparted deel uit van het opstartbare Puppy Linux. PartedMagic bevat Gparted 0.7.0.

Degenen die Partition Magic kennen, zullen bij de aanblik van Gparted veel terugherkennen.

Gparted start op als je op het icoontje links op het scherm, getiteld 'Partition Editor', klikt. Het venster dat geopend wordt toont een beeld van de actieve harde schijf. Als je meerdere harde schijven hebt kun je kiezen welke je wilt zien en bewerken.

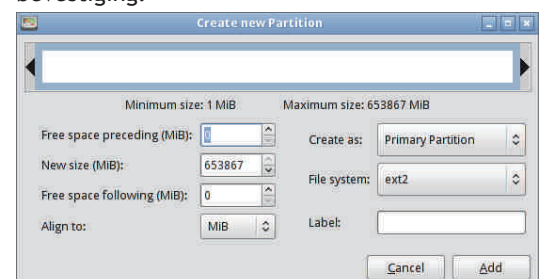
Niet alleen interne harde schijven, maar ook externe schijven kunnen worden be-

werkt. Bijvoorbeeld een USBschijf. Maar ook een USB-stick. De bediening van Gparted is heel intuïtief. Een nieuwe partitie aanmaken bijvoorbeeld kun je op de volgende manieren beginnen:

- via menu's bovenaan: Partition/New
- klikken op icoontje New in toolbar bovenaan
- rechts klikken op een vrije ruimte in het grafische deel en in het contextmenu New kiezen
- rechts klikken op een vrije ruimte in de lijst en New kiezen.

Als je Gparted een opdracht geeft, gebeurt er eerst niets. De opdrachten worden eerst opgeslagen en kunnen met 'Undo' ook weer teruggedraaid worden.

Pas als je op 'Apply' klikt, worden de opdrachten stuk voor stuk uitgevoerd. Op dat moment worden veranderingen gemaakt die niet meer terug te draaien zijn. Pas dus op dat je geen gegevens verliest of je systeem om zeep helpt. Vooraf vraagt Gparted overigens om een bevestiging.

Het meest gebruikelijk zijn ISO-bestanden. Maar ook NRG-bestanden (Nero Burning ROM) en MDF-bestanden (Alcohol 120%) kan ISO Master openen, bewerken en opslaan.

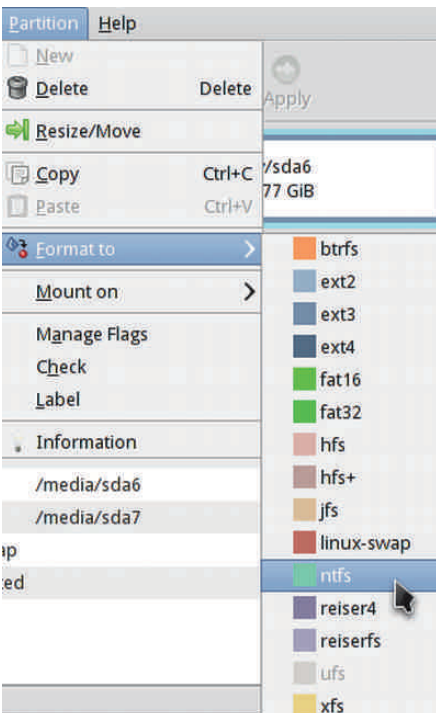

ISO Master is overigens ook 'los' voor Windows en Linux te koop, zie www.littlesvr.ca/isomaster. Het kost dan \$ 20. Op de PartedMagic is het gratis!

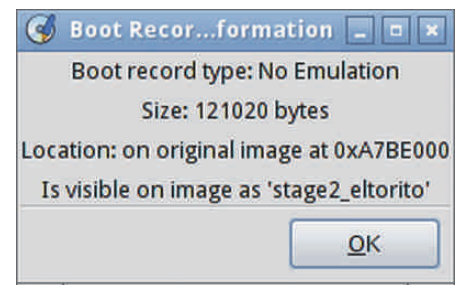
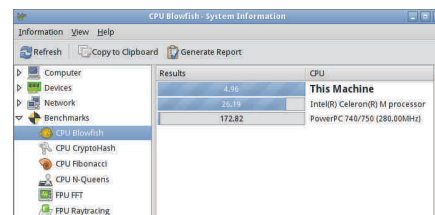
Met ISO Master kun je de ISO bestanden openen, bewerken en opslaan. Daarna kun je ze 'branden' op een CD/DVD-R. Om kleine veranderingen in een ISO-bestand aan te brengen kan dit heel handig zijn, maar ook grote veranderingen zijn zeker mogelijk.

Je kunt met Gparted primaire en logische partities aanmaken en verwijderen. Je kunt ook partities vergroten, verkleinen en verplaatsen. Je kunt een partitie formatteren met bijna elk gangbaar systeem, zoals FAT, NTFS, ext2, ext3, enzovoort.

Je kunt ook de 'vlaggen' van een partitie beheren, bijvoorbeeld of een partitie opstartbaar of verborgen moet zijn.

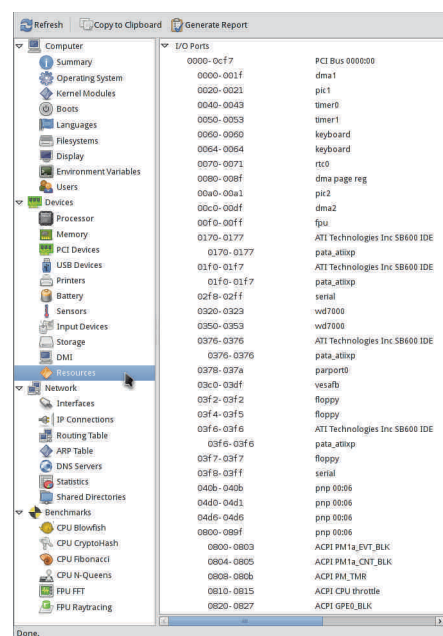
Het 'Benchmark' deel test de snelheid van je systeem. In een aantal gevallen wordt dit vergeleken met een Intel Celeron en een PowerPC.

ISO Master 1.3.7

Met het programma ISO Master kun je allerlei bewerkingen uitvoeren op ISO-bestanden. Dat zijn 'images' van de inhoud van CD/DVD-ROMs. Onze Duitse perserij van de GigaHits & Co heeft daar een typisch Duitse en duidelijke benaming voor: een 'Abbild'.

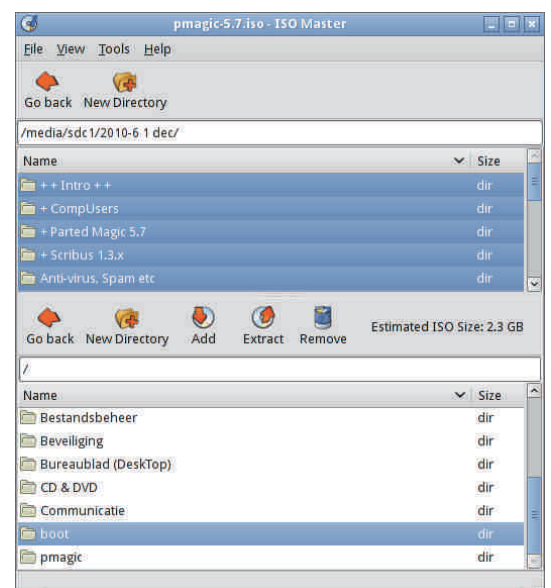
Als voorbeeld hebben we de GigaHits 2010-6 gemaakt met het programma ISO Master. Als uitgangspunt namen we de ca. 150 MB grote pmagic-5.7.iso, dus PartedMagic. Deze is bootable, dus van de boot-informatie bleven we eerbiedig af. Maar je kunt desgewenst de boot-informatie ook verwijderen, wijzigen of toevoegen met ISO Master.

Daarna voegden we de meer dan 8 gigabyte bestanden van de GigaHits toe.

System Profiler and Benchmark

Het programma System Profiler and Benchmark staat ook op de desktop van PartedMagic, met een icoontje. Het kan heel handig zijn als je wilt weten wat er onder de motorkap van je pc zit. Ook voor het overzicht van je netwerk is het een handig programma.

Dat is natuurlijk totaal buiten proporties, maar het kan wel.

Het is natuurlijk wel oppassen met dit soort programma's, want je kunt ook heel gemakkelijk iets fout doen. Jullie mogen de GigaHits 2010-6 testen, door de mangel van ISO Master halen en kijken of alles klopt :-).

Bovenstaande methode voor het masteren van de GigaHits werkte deze keer goed, maar is zeker niet in alle gevallen nodig. Vaak moet naar krachtiger hulpmiddelen gegrepen worden om alles op de juiste manier op de disc te krijgen.

SimpleBurn 1.5.2.1

Het hoeft niet altijd een zwaar programma te zijn dat ongeveer één euro per megabyte kost en waar je pakweg 100 euro voor neer moet tellen. Ook het gratis SimpleBurn inbegrepen in Parted-Magic is voldoende om de basisbewerkingen van schijfjes branden uit te voeren.

SimpleBurn heeft niet de multimedia toeters en bellen, die de meesten toch niet gebruiken. Het is wel voldoende om een ISO-bestand uit te pakken, te branden en data (dus: een CD-ROM of DVD-ROM) te branden. Ook audio-CD's kunnen worden geript en gebrand.

We branden altijd een of meerdere discs van de GigaHits voor testdoeleinden. Als proef op de som is dat deze keer met SimpleBurn gedaan. Een dual-layer DVD-R van 8,5 gigabytes dus. Dat ging prima. Deze disc is getest, zoals gebruikelijk. Er werden geen problemen geconstateerd.

We sturen overigens geen gebrande disc naar de perserij. In plaats daarvan sturen we via internet het ISO-bestand. Hoe dat precies in zijn werk gaat, zullen we uitleggen in een artikel 'The making of GigaHits' in een toekomstige SoftwareBus.

Conclusie

Hierboven is slechts een klein deel van PartedMagic aan de orde gekomen. Het belangrijkste is natuurlijk:

- het feit dat PartedMagic opgestart kan worden vanaf een disc of USB-stick en dus altijd voor ieder systeem beschikbaar is
- het programma Gparted om schijven in te delen

Van de overige programma's zijn er slechts enkele in dit artikel vermeld en beschreven. Het is ondoenlijk om alle ca. 150 programma's te beschrijven!

PartedMagic is een goed en gratis hulpmiddel, vooral bedoeld voor het partitioneren van schijfruimte.

Office WordPerfect X5

Ernst Roelofs

Wie heeft er niet in WP gewerkt! Als je dacht dat deze tekstverwerker zijn tijd gehad heeft, lees dan hieronder waarom het toch anders ligt.

WordPerfect is een tekstverwerker die, net als bij Microsoft Office 2010, in een officepakket gebundeld wordt met andere software: voor presentaties (Presentation), dataverwerking (Paradox en Quattro) en tekstverwerking (WordPerfect Lightning), waarmee notities en schermafdrucken te maken zijn. De wat duurdere pro-versie heeft meer extra's, zoals een documentenbeheerprogramma. Verder zijn er extra's om foto's, watermerken en geluiden mee te bewerken, e.d. Dit alles maakt Corel WordPerfect Office tot een op papier meer dan volledig software-pakket voor het kantoor: 'the office'. Uitgebreider dan gratis concurrent Open Office en de aanzienlijk duurdere concurrent Microsoft Office (MS Office), waar alleen database Access in de duurdere pro-versie zit. Nu wil ik het alleen over WordPerfect (WP) hebben. Op de andere onderdelen wil ik later terugkomen.

X5, de nieuwste versie van WP, klinkt als een geheime formule. Heeft Corel met X5 het wapen waarmee het Microsoft van de troon kan stoten als heerser in office-land? Zoals het niemand ontgaan kan zijn dat Microsoft 2010 gelanceerd is, zo stilletjes is de nieuwe versie van WordPerfect uitgekomen, genegeerd door de media en daarmee kenmerkend voor de positie die WP op dit moment inneemt. Is WP zo slecht dat niemand er aandacht aan wil besteden, is het een kwestie van marketing of wellicht beide?

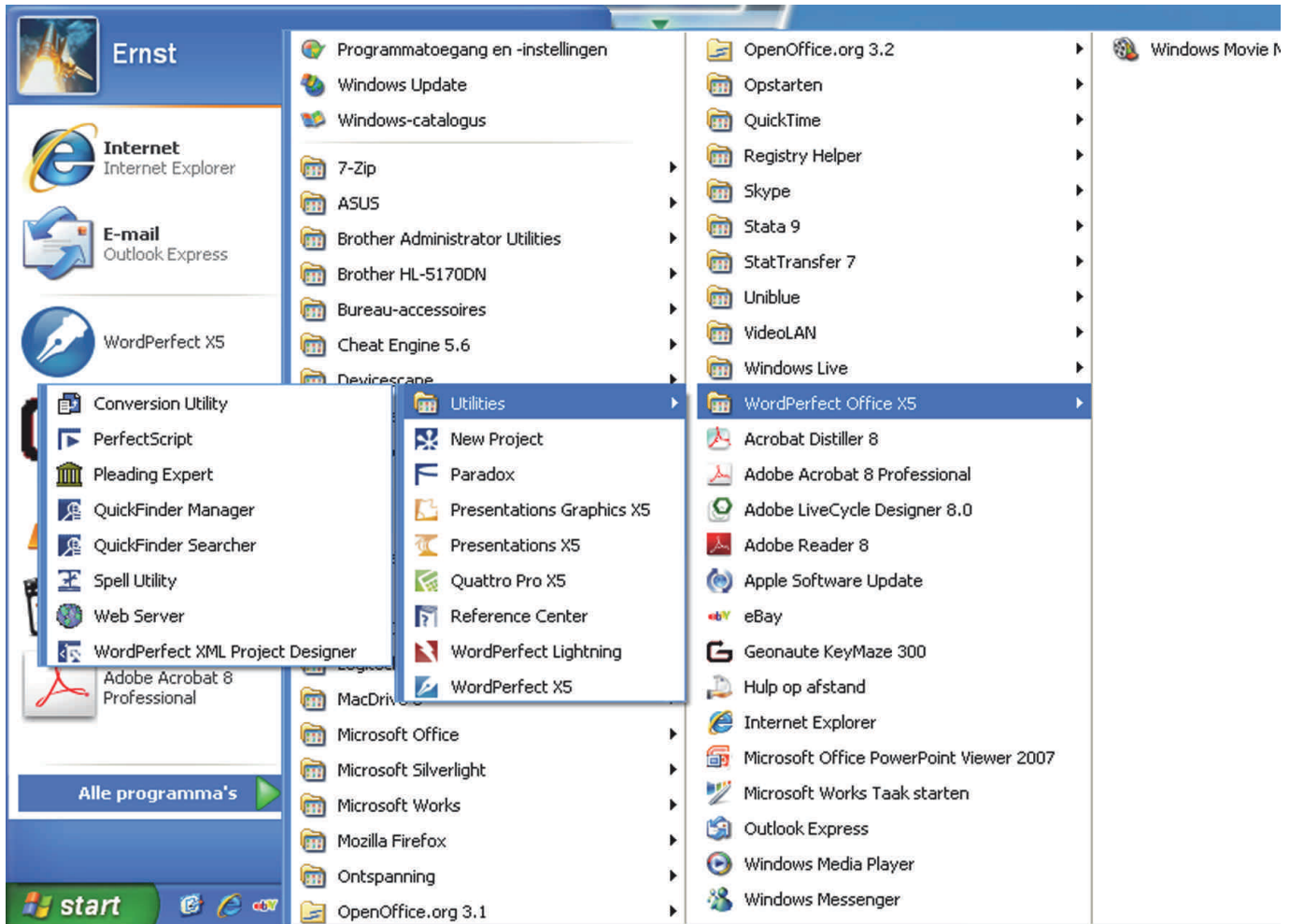
Microsoft Office is nog steeds onbetwist marktleider in office-land dankzij twee belangrijke wapens: Iedereen gebruikt het en de standaarden zijn nog steeds deels gesloten zodat concurrenten geen naadloze overgang naar hun eigen software kunnen garanderen. Zonder die naadloze overgang is het voor bedrijven minder aantrekkelijk om over te gaan op een tekstverwerker van een ander merk, omdat je je documenten wilt kunnen blijven benaderen, bij voorkeur in de oorspronkelijke lay-out. Voor mensen die vooral hun eigen teksten maken is dit minder van belang zolang anderen hun teksten maar kunnen lezen en corrigeren met hun eigen tekstverwerker. Maar ook deze mensen moeten Worddocumenten kunnen lezen omdat dit min of meer de standaard is. Dat maakt dat bijna niemand om Word heen kan.

Dat was ooit anders. WP was ooit de koning onder de tekstverwerkers en er zijn er genoeg die de sneltoetsen van

weleer nog uit hun hoofd kennen. Door slimme marketing en beleid rond het vrijgeven van de broncodes van Windows 95 kon er pas enkele maanden na het uitkomen van Windows 95 een WordPerfect (WP) versie uitkomen. Dit bleek het begin van het einde voor WordPerfect. In Nederland lijkt WP vrijwel uit de markt verdwenen. Volledig Nederlandstalige versies zijn er al jaren niet meer. Gelukkig is er voor de trouwe fans sinds een paar jaar, dankzij Mensys, importeur voor Nederland, weer een Nederlandstalige schil om WP. WP is daardoor ook weer te gebruiken voor mensen die het Engels niet zo goed beheersen. De vraag is echter of er een reden is de overstap (terug) naar WP te maken. Voor mij is dat de introductie van Office 2010. Een tekstverwerker met een ander bestandsformaat en een compleet nieuwe menustructuur. Office 2010 zal best fantastisch zijn, maar wil ik hier wel energie in steken als er alternatieven zijn? Oftewel: kan WP een comeback maken in mijn computerleerwereld? Met dank aan Mensys heb ik WP aan de tand kunnen voelen, zodat ik die vraag kan beantwoorden.

Import en export

Wat dat betreft komt WP de gebruiker tegemoet. Bij installatie, maar ook daarna, kan er gekozen worden voor verschillende menustructuren, waaronder die van Microsoft Office 2003 en WP 5. Ook de import- en exportmogelijkheden zijn erg uitgebreid: naar vrijwel elke tekstverwerker (uit het verleden) kan geëxporteerd worden. Zowel van Word als het stokoude WP 4.2 formaat. Office 2010 ben ik niet teggekomen maar er kan wel als PDF-, HTML-, EXL- en Edgardocument gepubliceerd worden. Een eenvoudig docx-bestand werd zonder problemen geconverteerd en geopend; zo ook een odt-bestand (Open Office 3.2). Teksten kunnen opgeslagen (en geopend) worden in het universele pdf-formaat. De export naar Word 2003 verliep prima. Zowel Open office 3.2 als Word 2003 gaven het document goed weer. Zo ook ging het exporteren van deze tekst als pdf- en html-document vlekkeloos. Met de previewknop wordt Firefox opgestart waarmee de lay-out bekeken kan worden in een browser. Het openen van een als pdf ingescand boek duurde vrij lang en bevatte een groot aantal fouten; oneerlijk, omdat

WordPerfect Office X5 en alle utilities

WP geen OCR-programma is. Dit document opslaan als pdf-document ging prima. Het vervolgens weer openen als pdf-document met de standaardinstellingen ging niet helemaal vlekkeloos, omdat niet alle afdelingen werden weergegeven en dat was ook mijn ervaring met andere pdf-documenten, zoals een handleiding; ook zonder Wordherkenning aan heeft Adobe niets te vrezen van WP: de export is prima, de import beperkt.

Spellingcontrole

De spellingcontrole van WP was superieur aan die van Word en is ooit na overname aangekocht door Microsoft en verder ontwikkeld. De spellingcontrole van de Engelse versie zonder Nederlandstalig schil lijkt inmiddels ingehaald door die van Word; met name samengestelde woorden bleken niet altijd herkend te worden, in tegenstelling tot Word 2003.

Installatie & registratie

Het installeren verliep zonder problemen. Er wordt netjes gevraagd wat je allemaal uit de bundel geïnstalleerd wilt hebben. Hoewel Corel graag wil dat je het programma registreert, wordt dit niet afgedwongen en kun je dit uitschakelen of hier bijvoorbeeld een maand later aan herinnerd worden. Toen ik mij echter wilde registreren bleek ik mijn wachtwoord vergeten. Na

dit aangegeven te hebben bleek de pagina die dit regelt niet (meer) te bestaan; niet bepaald handig.

Gebruik

De bediening van WP is intuïtief en, zoals gezegd, je kunt de knoppen aanpassen. WP kun je daardoor bijvoorbeeld eruit laten zien als WP 5.1 met bijbehorend menu en knoppen.

In WP X5 is het beroemde onderwaterscherm nog steeds aanwezig. Hierdoor zijn correcties in de lay-out zoveel gemakkelijker uit te voeren dan onder Office, al moet ik bekennen dat ik mij nog niet aan Office 2007/2010 gewaagd heb. Op mijn werk wordt Office 2003 nog gebruikt en 2010 is daar niet meer compatibel mee. Het werken met macro's, van oudsher een sterk punt van WP, is nog steeds mogelijk en er kan met Visual Basic geprogrammeerd worden. Voor de meer ingewikkelde lay-out van documenten blijft mijn voorkeur uitgaan naar WP boven Word, omdat het werken met secties in Word omslachtig en lastig is, waardoor het een behoorlijk gepuzzel kan worden om de paginummering of veranderende kopteksten er goed uit te laten zien. Maar niet alleen dat, ook de tab-functie werkt in WP prettiger omdat het automatisme van Word ontbreekt. WP accepteert na één keer dat jij iets anders wilt; Word is hierin een stuk 'eigenwijzer'

waardoor het (voor mij) soms onmogelijk is een tekst goed uitgelijnd te krijgen of de lay-out aangepast te krijgen zoals ik het wil. Het is heel gemakkelijk om een kader met tekst te plaatsen en te verplaatsen. Het bijhouden van veranderingen lijkt op een andere manier te gaan. Geen track changes maar de mogelijkheid te redigeren en opmerkingen te plaatsen via de Redaction-optie.

Een andere, bijzondere, mogelijkheid is de mogelijkheid om gevoelige teksten onzichtbaar te maken, zodat b.v. privacygevoelige informatie afgeschermd is voor andere gebruikers.

Voor de meer ervaren gebruiker is er de mogelijkheid om te werken met variabelen die je kunt invoegen of uit andere documenten kunt halen. Je kunt dit bijvoorbeeld gebruiken om de datum in een document weer te geven. Ook kun je in WP gemakkelijk de paginanummering en de kop- en voetteksten aanpassen; ook zonder het onderwaterscherm te gebruiken. De integratie met andere programma's is de afgelopen versies steeds verder verbeterd; een tekst als bijlage van een e-mail versturen gaat direct; het e-mailprogramma dat je gebruikt wordt vanzelf opgestart. Ook een database of spreadsheet kan automatisch geopend worden, waarbij WP de mogelijkheid geeft hier zelf een programma in te

geven; dat kan dus ook een MS Office-programma zijn.

De tabelfunctie, van oudsher een sterk punt van WP, is uitgebreid. Je kunt er zelfs formules in loslaten. Het uitbreiden van de tabel met een rij gaat wel iets anders dan bij Word. Daar ga je naar het eind van de laatste cel en er komt met een enter een rij bij; bij WP gaat dit via de tabtoets (of het menu). De Haas Helvetia, ooit mijn favoriete letter in WP, is verdwenen. De Arial, een letter die erg veel op de Haas Helvetia lijkt, is, net als in Word, met nog een flink aantal andere lettertypen aanwezig.

Verder zijn er natuurlijk de nodige functies die niet of amper gebruikt zullen worden, waarbij een ieder vanuit zijn of haar vakgebied bepaalde functies zal appreciëren (en andere hartgrondig zal missen danwel vervloeken).

Onderwaterscherm

WP heeft nog steeds een onderwaterscherm. Dit is een venster met daarin naast de tekst de opmaakcodes. Omdat de opmaakcodes zichtbaar zijn, en direct verwijderd kunnen worden, is de lay-out in WP gemakkelijk aan te passen. Word heeft dit inmiddels ook al een tijdje, maar het is voor mijn gevoel altijd wat halfslachtig geweest, waardoor het stoeien met de secties (WP heeft dit niet nodig) via dat menu moest lopen.

Helpfunctie

WP heeft een uitgebreide (Engelstalige) helpfunctie, die ook zonder internetverbinding uitgebreide informatie kan geven. Daarnaast is er de interactieve Perfect Expert: een handige combinatie van helpfunctie en daadwerkelijke uitvoer.

Stabiel

Helaas crashte WP tijdens de eerste keer werken en bleef het programma tweemaal hangen tijdens het werken met een Worddocument; mogelijk door een fout in het menustructuur. Gelukkig beperkte de (instelbare) backupmodus het verlies.

Werken met een (samengesteld) Word-document

De lakmoesproef is natuurlijk het werken met Worddocumenten: is er een verschil bij de import en de export, want mensen die Word gebruiken mogen niet merken dat er, al dan niet tussendoor, met WP gewerkt is. Hoewel de Worddocumenten er in WP wat anders uit lijken te zien, is er bij de meeste documenten zo op het eerste gezicht weinig veranderd en zijn lay-out, lettertype en afbeeldingen goed overgenomen.

Bij een met knippen en plakken samengesteld Worddocument, waar Word zelf ook af en toe de mist in ging, werd de lay-out niet correct overgenomen. Ik was dan wel verlost van plotseling ver-

anderende lettertypen, ontstaan door het knippen en plakken. De bullets hadden niet alleen een andere vorm gekregen, ook werd er verkeerd uitgelijnd; namelijk op de bullets en niet op de tabs. Dit is handmatig aan te passen maar dat wil je zo min mogelijk. Vervolger was dat het inspringen soms werd aangezien voor nummering (terwijl er een bullet en geen cijfer werd weergegeven). Het corrigeren daarvan leidde tot een reproduceerbaar hangen van de laptop, omdat het aanvinken van de bullets vooraf gedaan had moeten worden door het ontvinken van de alineanummering.

Het werken in dit samengestelde document was dan ook een regelrechte teleurstelling, omdat ik geen energie wil stoppen in het kunnen gebruiken van een Worddocument in WP. Dit moet automatisch kunnen en er mogen geen zichtbare verschillen met het Worddocument zijn, wat in dit geval helaas wel het geval was. Voor mij het belangrijkste minpunt: Open Office 3.2 bleek (iets) beter in staat de originele lay-out aan te houden dan WP, maar ook hier ging dit niet vlekkeloos.

Het bijhouden van veranderingen lijkt in WP op een andere manier te gaan. De in Word bijgehouden veranderingen worden na converteren in WP letterlijk weergegeven; dus doorgestreepte tekst en gekleurde tekst en dat is natuurlijk ook niet echt handig.

Office

Het Officepakket is veel meer dan WP alleen en is vrij goed geïntegreerd in WP, waarbij er ook een andere database dan het meegeleverde Paradox en/of een andere spreadsheet dan Quattro gekozen kan worden. Zo kan de gebruiker ook zelf kiezen aan welk e-mailprogramma WP gekoppeld wordt. Een flexibiliteit die erg prettig werken is.

WordPerfect Office Pro

De Pro-versie bevat, naast onder andere cliparts, foto's en fonts, Naunce PaperPort 12 SE; een programma om documenten mee in te scannen en te beheren.

WordPerfect Lightning

Zo is er WordPerfect Lightning; een leuk extraatje waarmee je aantekeningen en snapshots kunt maken van het scherm. De snapshotfunctie heb ik gebruikt voor de screenshots van dit document.

Quattro

Een eenvoudig Excelbestand werd door Quattro goed overgenomen. Wel werden de e-mailadressen als tekst weergegeven. Dit in tegenstelling tot Calc van Open Office waar de e-mailadressen wel als zodanig werden herkend (en minder goed weergegeven qua lay-out) maar dat kan ook komen omdat ik (nog) geen e-mailprogramma gekoppeld had aan WP en door mijn onervarenheid met Quattro.

Conclusie

Ik heb WP een tijd gebruikt en er deze recensie mee geschreven. WP is nog steeds een prettig werkende tekstverwerker met veel mogelijkheden. Grootste nadeel voor mij is dat er nog steeds geen naadloze overgang van WP naar Word is; in ieder geval niet in dat ene, complexe document waar ik voor mijn werk in bezig was.

Of WP voor u wat is kunt u gratis testen door via de website van WP een evaluatieversie te downloaden. Daar zit dan niet de Nederlandstalige schil bij (die ik niet getest heb omdat de Engelstalige versie helder en overzichtelijk genoeg was; in tegenstelling tot b.v. Word 2004 voor de Mac met een compleet andere opzet).

Wanneer de compatibiliteit met Word minder van belang is, vind je in WP een prima tekstverwerker die flexibel en uitgebreid is, met als groot voordeel het onderwaterscherm en bijvoorbeeld het blokkeren van gevoelige informatie.

Een ander voordeel kan de macro editor zijn en het kunnen draaien van Visual Basic-routines.

Ten slotte: de im- en exportmogelijkheden van WP zijn erg uitgebreid en je kunt WP zelfs als pdf-creator gebruiken of je webpagina's ermee vormgeven. Omgekeerd geeft het importeren van pdf-documenten een matig tot slecht resultaat. Zelfs een eigen exportdocument wordt niet geheel juist weergegeven.

Of WP al dan geen partij meer is voor Word mag u zelf beoordelen. Ik blijf WP nog een tijdje gebruiken en wie weet gaat het thuis Word toch vervangen. Office 2010 laat ik voorlopig voor wat het is; voor mij was de eerste kennismaking vooral een zoektocht naar hoe alles werkt.

Informatie

Op de website van WordPerfect, www.wordperfect.com kun je van alles over het WordPerfect vinden waaronder handleidingen (in het Engels).

Verder heeft de Word Perfect-gebruikersgroep in hun blad WP Plus een recensie over WP geschreven, die in het volgende nummer vervolgd wordt.

Voor de recensie op de website van Computer!Totaal zie: www.computer-totaal.nl/article/21232/wordperfect-office-x5.html

Daarnaast is natuurlijk van alles over WP op het internet te vinden.

Voor de aankoop van WP zie: www.schoolbox.nl en www.mensys.nl

Ernst Roelofs
e.roelofs@hccnet.nl